

Αριθμ. Πρωτ. ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ: 559
Αριθμ. Πρωτ. Αίτησ. Κατ. Εγγράφων: 97
Ημερομ. Κατάθεσης: 19/10/2026

ΕΡΩΤΗΣΗ ΚΑΙ ΑΙΤΗΣΗ ΚΑΤΑΘΕΣΗΣ ΕΓΓΡΑΦΩΝ

Προς την Υπουργό Πολιτισμού

19.10.2026

Θέμα: Αδιανόητο καθεστώς μυστικότητας, αδιαφάνεια, νομικά κενά και κίνδυνοι για την πολιτιστική κληρονομιά της χώρας μας από το Μνημόνιο Κατανόησης Ελλάδας – Βουλγαρίας

Συμπληρώνονται δύο εβδομάδες από την πανηγυρική υπογραφή του «Μνημονίου Κατανόησης» μεταξύ των Υπουργών Πολιτισμού Ελλάδας και Βουλγαρίας και την ολοκλήρωση της μεταφοράς και παράδοσης των σχετικών κειμηλίων. Ωστόσο, η έντονη ανησυχία και ο σοβαρός προβληματισμός που εξέφρασε ο Σύλλογος Ελλήνων Αρχαιολόγων (ΣΕΑ) αναδεικνύουν την πρωτοφανή υποχώρηση της ελληνικής πολιτιστικής διπλωματίας στο εν λόγω θέμα.

Παρά τις κυβερνητικές διακηρύξεις περί «επιστροφής» και «επαναπατρισμού» των 48 κειμηλίων (από την Ιερά Μονή Παναγίας Εικοσιφοινίσσης, την Ιερά Μονή Τιμίου Προδρόμου Σερρών και την Ιερά Μητρόπολη Σερρών και Νιγρίτης), βρισκόμαστε αντιμέτωποι με μια χωρίς προηγούμενο αναδίπλωση της ελληνικής πολιτιστικής διπλωματίας. Η διαδικασία αυτή, που εξελίχθηκε με όρους μυστικότητας και ερήμην των αρμόδιων υπηρεσιακών αρχαιολόγων, έρχεται σε πλήρη αντίθεση με τις θεμελιώδεις αρχές του διεθνούς δικαίου για την προστασία των λεηλατημένων αρχαιοτήτων, εκθέτοντας ανεπανόρθωτα τα συμφέροντα της χώρας.

Η κυβέρνηση επιβάλλει ένα αδιανόητο καθεστώς μυστικότητας, κρατώντας το κείμενο της συμφωνίας απόλυτα κρυφό (συντάχθηκε εκτός της προβλεπόμενης υπηρεσιακής οδού και ερήμην των αρμόδιων υπηρεσιακών παραγόντων) και παραμένει μη διαθέσιμο για τον δημόσιο και κοινοβουλευτικό έλεγχο. Την ίδια στιγμή, οι Βούλγαροι αξιωματούχοι θριαμβολογούν, αποκαλύπτοντας ότι η Ελλάδα —μέσω του εξωνομικού όρου της «αμοιβαίας κατάθεσης» και της παράδοσης των λειψάνων του Τσάρου Σαμουήλ— αποδέχθηκε πλήρως τη νόμιμη κατοχή και νομή της Βουλγαρίας επί των κλαπέντων.

ΕΠΕΙΔΗ πρόκειται για πολιτιστικά αγαθά και μνημεία που συνιστούν αναπαλλοτρίωτο τμήμα της πολιτιστικής κληρονομιάς του ελληνικού λαού, τα οποία είχαν αφαιρεθεί παράνομα από το έδαφος της Ελλάδας κατά τη διάρκεια του Α' Παγκοσμίου Πολέμου,

ΕΠΕΙΔΗ η μεθόδευση αυτή που οδήγησε στο Μνημόνιο Κατανόησης συνιστά καθαρή παραίτηση της χώρας μας από τα άρθρα 125 και 126 της Συνθήκης

του Νειγύ αλλά και τις ειδικές διατάξεις της Σύμβασης της Χάγης του 1954 (και των Πρωτοκόλλων της), απεμπολώντας τις πάγιες διεθνείς αξιώσεις μας για οριστική απόδοση κυριότητας και νομιμοποιεί την βουλγαρική κατοχή και στα υπόλοιπα 5.000 και πλέον λεηλατημένα αντικείμενα που παραμένουν στη Σόφια ως λάφυρα πολέμου,

ΕΠΕΙΔΗ η υπογραφή αυτής της συμφωνίας πίσω από κλειστές πόρτες, αποτελεί βαρύτατο πλήγμα για την πολιτιστική κληρονομιά της χώρας, ενώ η αναγνώριση νόμιμης κατοχής σε ξένα κράτη επί κλαπέντων θησαυρών (στα ολέθρια πρότυπα της Συλλογής Στερν) ναρκοθετεί και υπονομεύει ευθέως τη διαχρονική εθνική διεκδίκηση για τα Γλυπτά του Παρθενώνα,

Ερωτάται η αρμόδια Υπουργός:

- Για ποιον λόγο δεν έχει δημοσιοποιηθεί το πλήρες κείμενο του Μνημονίου Κατανόησης Ελλάδας – Βουλγαρίας;
- Ποια είναι η ακριβής νομική φύση της συμφωνίας και ποιο καθεστώς διέπει πλέον τα 48 κειμήλια; Διασφαλίζεται η ελληνική κυριότητα και η διατήρηση των αξιώσεων της χώρας βάσει των άρθρων 125 και 126 της Συνθήκης του Νειγύ και του εφαρμοστέου διεθνούς δικαίου ή περιλαμβάνονται όροι που συνεπάγονται ρητή ή έμμεση παραίτηση από αυτές; Έχει προηγηθεί σχετική νομική γνωμοδότηση;
- Ποια είναι η νομική βάση του όρου «αμοιβαία κατάθεση» και ποια η σχέση του με την παράδοση των λειψάνων του Τσάρου Σαμουήλ; Ποιες υποχρεώσεις και δικαιώματα αναλαμβάνει κάθε πλευρά και με ποιες συγκεκριμένες ενέργειες προτίθεται το Υπουργείο να αποτρέψει τη δημιουργία δυσμενούς προηγούμενου για τις ελληνικές διεκδικήσεις πολιτιστικών αγαθών στο εξωτερικό, συμπεριλαμβανομένων των Γλυπτών του Παρθενώνα;
- Ποιος είναι ο επίσημος απολογισμός των ελληνικής προέλευσης πολιτιστικών αγαθών που παραμένουν στη Βουλγαρία και συνδέονται με τις αφαιρέσεις της περιόδου των Βαλκανικών Πολέμων και του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου; Ποια στοιχεία τεκμηριώνουν την αναφορά σε περίπου 5.000 αντικείμενα και ποιες συγκεκριμένες ενέργειες έχουν αναληφθεί για την καταγραφή και τη διεκδίκησή τους;

ΑΙΤΗΣΗ ΚΑΤΑΘΕΣΗΣ ΕΓΓΡΑΦΩΝ

Καλείται η αρμόδια Υπουργός:

Να καταθέσει στο Σώμα, εντός της προθεσμίας που ορίζει ο Κανονισμός της Βουλής:

- Το πλήρες, υπογεγραμμένο κείμενο του Μνημονίου Κατανόησης Ελλάδας – Βουλγαρίας, μαζί με όλα τα παραρτήματα, τα πρωτόκολλα, τις συμπληρωματικές συμφωνίες και κάθε άλλο έγγραφο που αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του ή συνδέεται με την εφαρμογή του.
- Όλα τα διαθέσιμα σχέδια του Μνημονίου και τα έγγραφα που αποτυπώνουν τις διαδοχικές διαπραγματεύσεις, τις προτεινόμενες διατυπώσεις και τις τελικές αλλαγές που έγιναν πριν από την υπογραφή του.
- Την αλληλογραφία μεταξύ των ελληνικών και βουλγαρικών αρχών σχετικά με τη διαπραγμάτευση, τη νομική βάση, τους όρους, την υπογραφή και την εφαρμογή του Μνημονίου, συμπεριλαμβανομένων των σχετικών διπλωματικών διακοινώσεων και υπηρεσιακών εγγράφων.

Η ερωτώσα βουλευτής

Αναγνωστοπούλου Αθανασία (Σία)